

Handläggare
Lena Alksten
Telefon: 08-50836241**Till**
Äldrenämnden
Den 30 september 2025

Svar på remiss av motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för HBTQI-personer inom stadens äldreomsorg

Svar på remiss från kommunstyrelsen av motion från Jan Jönsson (L) och Anne-Lie Elfven (L), KS 2025/640

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion som föreslår att Stockholms stad ska utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg.

Äldreförvaltningen håller med om att det är viktigt att kontinuerligt fortsätta arbeta för en ökad kunskap och förståelse för hbtqi-personers situation i äldreomsorgen. Förvaltningen anser att det är grundläggande att hela tiden arbeta för ökad kunskap och förståelse i bemötandefrågor generellt inom äldreomsorgen utifrån ett personcentrerat förhållningssätt där allas bakgrund och behov välkomnas.

Samtidigt är det angeläget att insatser löpande görs i enheternas ordinarie verksamhetsutveckling för att säkerställa goda livsvillkor och hälsa för alla i äldreomsorgen. Detta även med ett hbtqi-perspektivet integrerat. Äldreförvaltningen fortsätter att erbjuda bland annat stadsövergripande utbildningsinsatser som alla enheter kan ta del av.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion som föreslår att Stockholms stad ska utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg för yttrande senast den 7 oktober 2025. Ärendet har även remitterats till Stadsledningskontoret, Kulturnämnden, Skärholmens

stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, HRF Regnbågen, Norra innerstadens stadsdelsnämnd samt RFSL.

Ärendet

Motionen utgår blanda annat från I Folkhälsomyndighetens rapport *Hälsa och livsvillkor bland äldre hbtqi-personer* där de lyfter fram en oro som många äldre hbtqi-personer befinner sig i när de blir beroende av vård och omsorg. I motionen lyfter de även att Stockholm stad ska vara ledande i frågor som värnar om frihet, mångfald och mänskliga rättigheter och att de äldre behöver bemötas utifrån deras individuella behov och önskemål. Motionärerna föreslår:

1. Att Stockholm stad genomför en utredning av situationen för äldre hbtqi-personer inom äldreomsorgen, deras livsvillkor och hälsa.
2. Att staden i sina upphandlingar av äldreomsorg ställer krav på hbtqi-kompetens och säkerställer att verksamheter inom hemtjänst och äldreboenden arbetar utifrån ett tydligt hbtqi-perspektiv.
3. Att staden utreder hur tid och resurser kan avsättas för att personal inom äldreomsorgen ska få möjlighet till kontinuerlig utbildning i bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor, samt säkerställer att ett hbtqi-perspektiv ingår i relevanta utbildningsinsatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Det för Socialnämnden, Äldrenämnden och Överförmyndarnämnden, gemensamma rådet för funktionshindersfrågor har behandlat ärendet vid sammanträde den 18 september 2025. Kommunstyrelsens pensionsråd, KPR, har behandlat ärendet den 23 september 2025. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 24 september 2025.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att tjänsteutlåtandet inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Olika former av utveckling pågår inom äldreomsorgens verksamheter kring mänskliga rättigheter, bemötande och hbtqi. Äldreförvaltningen anser att frågorna är viktiga och att det behöver göras fler insatser för att öka hbtqi-kompetensen hos äldreomsorgens personal generellt. Förvaltningen håller med om att

staden behöver säkerställa att hbtqi-perspektiv finns med i relevanta utbildningsinsatser.

Äldreförvaltningen instämmer i att det är angeläget att kontinuerligt arbeta för ökad kunskap och förståelse i bemötandefrågor inom äldreomsorgen både generellt men även utifrån hbtqi -perspektiv. Nedan presenteras synpunkter och reflektioner utifrån motionens tre att-satser.

1. Att Stockholm stad genomför en utredning av situationen för äldre hbtqi-personer inom äldreomsorgen, deras livsvillkor och hälsa.

Äldreförvaltningen ser det som en självklarhet att aktivt arbeta med äldres livsvillkor och hälsa generellt utifrån varje individs förutsättningar och att man därigenom även har förståelsen och kunskapen för hbtqi-personers situation i arbetet. Dock finns inte alltid en kännedom om vilka som tillhör gruppen och därmed kan det vara svårt att specifikt kunna genomföra en sådan grundlig utredning för att ta reda på hur de upplever sin situation. Det är inte alla som vill berätta att de tillhör målgruppen och det kan därför vara svårt att få fram resultat som uppvisar rättvis bild. Samtidigt har också livsvillkor och hälsa även att göra med det generella åldrandet, livsupplevelser, minnen och sjukdomar. Dessa delar kommer också att speglas i en sådan utredning, vilket kan leda till att resultatet blir svårt att tolka.

Det kontinuerliga arbetet med äldreomsorgens värdegrund bidrar till att skapa ett gemensamt förhållningssätt där omsorgen utgår från individens perspektiv. Syftet med värdegrundsarbetet är att arbeta för att alla äldre ska kunna få uppleva ett värdigt liv och erbjudas möjlighet att känna välbefinnande. I arbetet med värdegrunden fångar verksamheten även upp frågor som rör hbtqi. Förvaltningen anser att det är viktigt att frågan hålls levande hos såväl beställar- som utförarenheter och det kan vara relevant att genomföra en mer övergripande kartläggning om hur verksamheterna jobbar med hbtqi-frågor samt om huruvida personal har kunskapen kring bemötande av äldre där även hbtqi -perspektivet är integrerat. Detta för att sedan kunna planera ytterligare insatser gällande verksamhetsutveckling och utbildning för respektive enhet. Övergripande satsningar kan vara att aktivt lyfta fram goda exempel i verksamheterna som även kan inspirera andra. Naturligtvis behöver även äldres delaktighet tas med i dessa frågor - i de fall de äldre vill dela med sig av sina tankar och erfarenheter.

Förvaltningen har även ett pågående budgetuppdrag att utreda behovet av hbtqi-anpassade vård och omsorgsboenden.

2. Att staden i sina upphandlingar av äldreomsorg ställer krav på hbtqi-kompetens och säkerställer att verksamheter inom hemtjänst och äldreboenden arbetar utifrån ett tydligt hbtqi-perspektiv.

I upphandlingsunderlagen för vård- och omsorgsboenden och i uppdragsbeskrivningarna för stadens vård- och omsorgsboenden framgår det tydligt att arbetet ska bedrivas med personcentrerade arbetssätt. Utföraren ska ha ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa att alla, oavsett kön, könsidentitet, etnicitet, sexuell läggning, religion och funktionsnedsättning, får vård och omsorg på lika villkor. Metoder för detta arbete är ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt, jämställdhetsintegrering och jämställdhetsanalys. I förfrågningsunderlaget för hemtjänsten och i uppdragsbeskrivningen för stadens kommunala hemtjänst står det att service och omvårdnad ska utformas tillsammans med den enskilde så att denne har möjlighet att påverka och bestämma över sitt eget liv. Service och omvårdnad ska genomsyras av gott bemötande. Gott bemötande handlar om att visa respekt för en annan människa. Varje människa är en unik individ med egna förutsättningar och behov. Den enskildes integritet får inte kränkas.

3. Att staden utreder hur tid och resurser kan avsättas för att personal inom äldreomsorgen ska få möjlighet till kontinuerlig utbildning i bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor, samt säkerställer att ett hbtqi-perspektiv ingår i relevanta utbildningsinsatser.

Förvaltningen anser att det är viktigt att fortsätta med kontinuerliga utbildningsinsatser i frågor kring bemötande, likabehandling och hbtqi-frågor. Förvaltningen informerar om hbtqi -frågor i olika sammanhang redan idag. Det finns även digitala utbildningar kring hbtqi inom äldreomsorg tillgängliga för samtlig personal på stadens utbildningsplattform. Exempelvis finns *utbildningen om hbtqi i äldreomsorgen* och denna är framtagen med hjälp av texterna i boken *Queer äldreomsorg*. Utbildningen är en del av introduktionsutbildningen för nya medarbetare i stadens äldreomsorg. Det har även funnits statsbidrag *Främja hbtqi-personers situation* från Socialstyrelsen att söka under år 2023-2025 där Äldreförvaltningen samt andra verksamheter inom stadens äldreomsorg tilldelats medel för bland annat utbildningsinsatser till personal som RFSL har hållit i. Dessa insatser är mycket efterfrågade och uppskattade.

Alla medarbetare ska arbeta enligt äldreomsorgens värdegrund och för detta finns och utvecklas även nya utbildningar kontinuerligt.

Förvaltningen fortsätter också att upplysa om möjligheter till certifiering. Stadens verksamheter kan idag certifiera sig genom RFSL:s modell.

Sammanfattningsvis så ser Äldreförvaltningen att det är viktigt att kontinuerligt fortsätta arbeta för en ökad kunskap och förståelse för hbtqi-personers situation i äldreomsorgen och att löpande insatser görs i den ordinarie verksamhetsutvecklingen för att säkerställa goda livsvillkor och hälsa där hbtqi-perspektiv är integrerat för samtliga som har insatser från äldreomsorgen.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remiss av motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg och överlämnar det som svar på remiss till kommunstyrelsen.

Karin BülowKarin Bülow

Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Jonna HermanssonJonna

Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Motion om att utreda och säkerställa goda livsvillkor för hbtqi-personer inom stadens äldreomsorg

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow	2025-09-12
Jonna Hermansson	2025-09-12